

و تردید تکان می دهد، آواه ای اوج بیشتری می گیرد.
آواه ای از دل بخش و دل گشایند و تصمیم می گیرد به
آواه ای پاسخ بدهد.

حرا:
ایه آسمان در امتداد اتصال طناب / استغاثه شما
را من هم اینک به لحن فرشتگان سروش خوان
که روی بقعة قوس قرخ آرمیده اید که فریاد
دل مجروحتان را به سراسر جزیره عرب منتشر
می کنید می شنوم - در این وادی البلا هیچ
فریادرسی نیست الی الها تا به دل آمامیده شما
برسد و از خداش که دیری است از او دور مانده
جزای خیر بخواهد / امکث / کو فریادرسی که شر

این قوم را از حریم رسول خدا دور کند؟
حو / شمشیر زنان - گویی که در میدان نبرد سرها
را یکدیگر از فنا قطع می کند / پسر یزید - یزید
پسر ناجیه - ناجیه پسر قعنب - قعنب پسر عناب
الردف - عناب الردف پسر هرمی - و هرمی پسر
رباح بربوعی - از طبقه اشرافه، آقایی از آقایان قبیله
بربوع - کوفی ام - سالار سیاه فاجعه - در لحظات
غفلت و شک به دوراهی تردید افتاده ام بینایین دو
قطب فاجعه و فلاح - میان بودن و نبودن، گیرم
/ ..... موسیقی / حردو جامه جنگی غرق در
خون به همراه سه جنگجو جملگی آماج تیرشده اند
شمشیرها و سپرهای بدو نیم شده، حریک با
تماشای حردو ترسیمه عقب می کشد.

دیدگاه
الوحی از گل که بر آن ماهی ای بر خاک افتاده و
منهدم شده، طرح مثلثی در میان، به رنگ زرد که
طنابی از مرکز آن به آسمان متصل شده.

صحنه
اریگزار، سراب های سیال، طوفان از یک جانب
به صحنه می وزد، صدای شیشه اسانی بسیار،
حرملبس به جامه جنگی، تیر و تیردان و سپر و
شمیر مقوس عربی بر کمره غرق در غبار، در متن
طوفان می رود که طناب، توجهش را جلب می کند،
پیش می رود طناب را با اختیاط تکان می دهد، با
موج خوردن طناب در فضای صحنه آواهایی به
گوش می رسند، طناب را مجدداً وابن بار با شک

نمایشنامه ترازدی تردید

رضاصابری

پرتاب جامع علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

حر ۱: (به دو) آشنایی؟

حر ۲: از خود می هراسی؟!

حر ۳: از خود؟!

حر ۴: من همان توام و تو همان منی - حرم
من - نیمه خاموش تردیدهایت و تو نیمه رنج

بردن های من - ما از یک نفس واحدیم که به
دو جانب این وادی وحشت تقسیم شدیم - دو

خط مقطع در حوالی یک فاجعه که عاقبت به
 نقطهای واحد می رسیم.

حر ۵: از کدام تیردی چنین خونین می آیی که
تیر آجینت کرده اند؟

جنگجویان: ما از فتح عاشورا بر می گردیم -
ازیوم الموعود - از میدان نابرا بر وادی البلا

حر ۶: وادی البلا؟!

حر ۷: این صفت را امام را مصراحت تا کرانه های فرات -
سپاه اندک امام را مصراحت تا کرانه های فرات -

سایه های سایه در تعقیش بودم - او به مجرد
تماشای فرات فریاد کرد - الها از کرب و بلا به تو
پنهان می برم - اینجا امانگاه من است.

حر ۸: تو از فتح مبارک و وادی البلا بر می گردی و
من با سپاهی گران عازم وادی البلام.

حر ۹: نبرد پایان گرفت حر - کیهان ورق خورد
ما عاشورا را بردار به اعتبار خون خود

نوشتم / به سه جنگجو / این اندام های تکه تکه
شده - قلب های منهدم شده - و پیکرهای مقدس

که مقابل روی تو ایستاده اند - بشارت دهنگان
قوایین حسین اند - کاش می بودی و می دیدی که

چخونه دروازه های عذاب خدا، به روی سپاهیان
وحشت گشوده شد - بر گرد حر طوفان آز بر

سراسر صحاری عراق از هر سو وزیدن گرفته -
بر گرد - صحراء پر است از سرها های بریده - دست ها

افسری از خیل افسران سپاه کوفه - به فرماندهی
حسین بن نمیر - با چهار هزار نیزه زن و تیرانداز
ماهر - فرمان دارم با هزار سوار آزموده حسین

را سایه به سایه در صحاری عراق تقییت کنم -
دم تیغ بی دریغ دشمن می گذشتند - تیغ های

بی قرار مسلمانان

محاسن در خون نشسته
- صحراء، پر از ناله -

جزع و فزع وادی البلا تا
ساق اسیان خون بالا آمده

- اهالی قبایل اطراف، چون
سگ های بی چهره و وحشی و

زوزه کش در بی غارت و شمارش
سرهایند - مردم کنده - هوازن -

تمیم - بنی اسد - و مذحج، بر سر
ربودن سرها - ریشه های حنایی هم

رامی کشند - جامه های خود را می دند و سرها

را در خور جین های خود شمارش می کنند - نبرد

هلاکت خیزی بود - ضربه های قاطع شمشیرها

و کشتاری جامع - لعنت بر مردم کوفه، که

بی حیاترین اهالی زمین اند - جنگ مغلوبه است

- هر کسی در هر گوشه ای به نیتی - جمعی در

پی قدرت آن دنگ و گروهی گذاطبع، به طمع صله ای

- خلعتی - پاداشی - یا به امید سرقتی - غارتی

از چپاول خانه زنی داغ دار تا چنگ زدن بر

گلوی بی گناه زنی شوی کشته - در کنند گوش

کود کی گم شده - در آن غوغای وحشت و جنون

و حشیگری به نیت بریدن انگشت شهیدی

آرام یافته در خون خود مزین به انگشتی با نگین

حرز یعنی و گروهی به امید نام و نان و منصب

حکومت ری - تمام

/ موسیقی /

حر ۱۰: من نه در بی نام - نه در اندیشه نام - من

شعله هایش دارد زبانه می کشد، نه دین می دانم

افسری از خیل افسران سپاه کوفه - به فرماندهی

حسین بن نمیر - با چهار هزار نیزه زن و تیرانداز

ماهر - فرمان دارم با هزار سوار آزموده حسین

را سایه به سایه در صحاری عراق تقییت کنم -

از قادسیه تا اکنون بیست منزل از منازل مکه و
کربلا را طی کردیم - در آغاز در وادی صفا و
ذات عرق و اکنون در کرانه های کربلا فرود آمدیم
دو سپاه هم عرض - یکی به شمارگان هزار سوار
و دیگری به عدد صد مهاجر برابر یکدیگر آرایش
نظمی گرفته ایم.

/ موسیقی /

حر ۱۱: تو از جان امام من و از خان و مان امام
آزادی، چه می خواهی پسر یربوع آیا او شخصی
از اشخاص امرای شما را کشته، که در بی بهای
خونش هستید؟ یا مالی از اموال امرای شمار را
زایل کرده؟ یا به کسی از کسان سلاطین شما
آسیبی رسانده که قصاص اش را می جویید

حر ۱۲: من مأمور و معذوم - سپاهیگری کوفه،
شغل من است - از این طریق نان می خورم و

معاش به خوان خانه ام می برم - کوفه خانه ام و

موطن انسانی من است - در این آتشی که لهیب

شعله هایش دارد زبانه می کشد، نه دین می دانم

افسری از خیل افسران سپاه کوفه - به فرماندهی

حسین بن نمیر - با چهار هزار نیزه زن و تیرانداز

ماهر - فرمان دارم با هزار سوار آزموده حسین

را سایه به سایه در صحاری عراق تقییت کنم -

مادرم مرا به نام حر خواند - سرداری فاتح - در ضربه‌های شمشیر به فرمان تن و تفکر استادم و در شلیک دقیق نیزه و تیر، به شش بند دشمن در سراسر کوفه نظیر ندارم، عافیت جویم - و البته به شفاعت جد امام آزادی تو محاجم به این ترتیب دعا می‌کنم این نبرد خونین ختم به خیر بشود - با دلشورگی به سراغ عمر بن سعد می‌شتابم او پیش می‌آید

جنگجویی به نقش عمر بن سعد پیش می‌آید و - من می‌پرسم - حسین را من به این ریگزار گرم و حشت کشاندم - احسان می‌کنم تئور فتنه شما دمبهدم شعله ورتر می‌شود - شما حقیقتاً با این مرد می‌خواهید بجنگید؟!

سومی: چنانچه تصمیم با من باشد - درنگ نمی‌کنم

حر: سبحان الله! سومی: مگر دیوانه‌ام امارت ری را رها کنم سردار؟!

حر: پس تکلیف نسبت شما با حسین چه می‌شود؟!

سومی: به هر ترتیب امارت ری را من بر قطع

قفای حسین، ترجیح می‌دهم - حتی اگر برادرم

باشد - در خاطر سپار سردار که پرتاب کننده نخستین تیر به سوی گلولی حسین منم.

حر: ۲: به هنگامی که عمر بن سعد نخستین تیر فتنه را به چله کمان نهاد و تیر را به سوی سپاه امام پرتاب کرد - بیلان تیرها، از هر سو بر سر ما باریدن گرفت و با پرتاب هر تیری اسبی از اسب‌های سپاه حسین، بر زمین سقوط می‌کرد - من در کشتار جامع و بی امان اسیان - خشم و غرش حسین را از خیمه و خیامش شنیدم - برای مرگی که هویت آلمی را ترسیم می‌کند - چاره‌ای جز پذیرش آن نیست - آمده باشید که من به خدای سبحان سوگند می‌خورم تسلیم سپاه کوفه نمی‌شوم مگر با محاسن خونین خود - خدا را ملاقات کنم.

/ ..... موسیقی /

حر: ۱: هر آمدی روزی با سرنوشتی ناخوشایند مواجه می‌شود و هر نوشی یا نیشی - سرنوشت ناخوشایند، مرگ ناخوشایند و من در کشمکشی سخت - میان خدا و شیطان درمانده بودم به راه سعادت و نیکبختی بروم بهتر است - یا ورود به ورطه ناکامی و مرگ - رفتم با پسر ای وقار حجتمن را تمام کنم

جنگجویی به نقش سعد بن ابی‌وقاص پیش

می‌اید

حر: ۱: پسر ای وقار ما خوش همیم
دومنی: ما پیوسته به قبیله‌ای از قبایل کوفه‌ایم

حر: ۲: و ما پیوسته از یک چشم‌نشیده‌ایم
دومنی: ما پیوسته در سالیان سپار، با هم و در کنار هم بوده‌ایم.

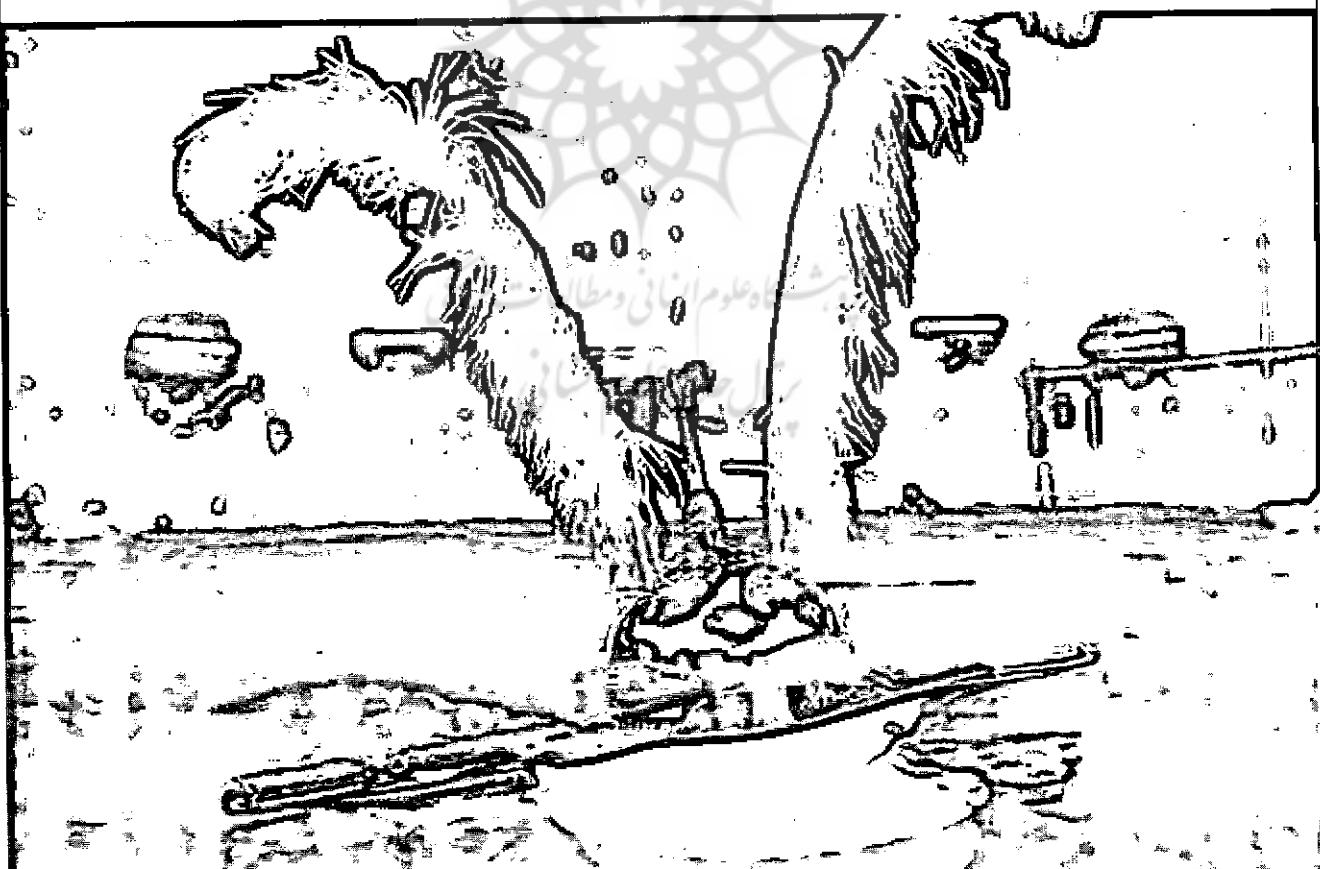
حر: ۳: ایه خدا، جان تشنه و خشمگین من دارد پر می‌کشد - انوار جمال ابوالاحرار درون تاریک مرا در خوش روشن می‌کند.

دومنی: امیر ما به صلح رضایت نمی‌دهد - یا پیمان و بیعت یا قفای بین دشمن.

حر: ۴: تو را به جان او که قبیله مرا و تو را به عدالت می‌خواند - این غائله خونین را تمام کن.

دومنی: مانبردی سخت پیش رو داریم که ساده‌ترین رویدادش بر کندن سرهای قلع و قمع شدن دست‌های پاره کردن پیکرها و انهدام بیرحمانه دل‌هاست.

حر: ۵: پس فرمان داریم با سپاه خدا بجنگیم؟
دومنی: بی‌تردید - ساعتی دیگر باری خونین، تمام می‌شود - و باران پر هراس مرگ بر سپاه خدا، باریدن می‌گیرد و خاطره‌ای خوب از فتنه

نینوا، به اراده‌ما در اوراق تاریخ نوشته می‌شود
- من می‌خواهم ناظر نبرد بی‌امان تو در این
گوشه‌گاه میدان باشم.
به اتفاق: مردان نو - راههای نو و جهانی نو -
جهاد آغاز می‌شود.

حرو: خاموش و آندیشناک، از تیررس نگاه پسر
ابی و قاص فاصله گرفتم - من چون سنگوار سخت
و سرد به دور خودم می‌چرخید - صورت‌هایی
بی‌چهره چون اشباحی می‌باشد از پهلویم می‌گذشتند
و خیره‌ام می‌شدند - رابطه بیوسته درون من،
نظیر نخی پوسیده ذره ذره، بریده می‌شد - نکند
ماهیت‌م را دوباره یافتم - به سرعت بسیار از
نzedیکانم دور می‌شدم - تنها خشم و تردید
و شک - و شمشیرم مهیای نبرد که از مهابت‌ش
هر جنبدهای از وحشت می‌لرزید - سپاهن چون
ارواحی مرده و دروغ بر زین اسبانی آزموده در
طوفانی از یک سرخ

حرو: من انسان موجود ذی شعور هستی -
و خدا قادر قاهر مطلق - و شیطان که در همین
حوالی در کمین ماست.

حرو: خدا در درون من دارد بیدار می‌شود - با
خدار همه چیز ممکن می‌شود - من، رهایی و
آزادی را از پستان شما مکیدم مادر - نمی‌خواهم
ریشخند شیطان بشوم - این زانوان استوار و
جنگنده در برابر هیچ دشمنی به دریوزگی بر این
زمین پر خم نشده - الا لحظه‌ای که به رابطه تن
به تن با خدا محتاجم.

جنگجویان در ریتمی آهنگین می‌خوانند
سردار حرشمشیری بزن
بر کینه‌ها تیری بزن

سردار حرشمشیرت چه شد؟!

خشم جهانگیرت چه شد؟!

کوبال سرخ صاعقه

پس آن دل شیرت چه شد؟!

/ ..... موسیقی /

جنگجویان: ما جنگجویان فاتحیم - از فتح نینوا
بر می‌گردیم.

اولی: برخیز شمشیری بزن

دومی: آنجا که اراده خداوند و حقیقت و رحمت

جلوه‌گر می‌شود - جایی برای تردید و مکث و

غفلت نمی‌ماند - حز

سومی: ما از این پس - همواره ندای بیدار درون
توایم حر

اولی: شاهدان میدان نبرد انسان با انسان - خدا

و شیطان

حرو: و از این پس ماجرا این گونه آغاز شد.

موسیقی

حرو: ابده تیمه دیگرش/ برابر فرمان امیرالمؤمنین
- سپاهن را در قادسیه گرد کرد - و به تاخت

و در ریگران گرم و تفتیده - همچون ارواحی

که از جامعه شیعیان کوفه بر من مکتوب شده
- عازم

حرو: من از اهالی کوفه‌ای - افسر بر جسته ارتش
- من از نامه‌هایی که شما مدعی اش هستید -
بی‌اطلاع - دستور دارم شمارا در نخستین منزل
که رویت کردم دستگیر و کتبسته به محضر
ارجمند امیر ببرم - صلمام را نقداند بستانم و
بروم پی عیش و نوش خودم - همین!

/ ..... موسیقی /

حرو: شاهدان شهادت بدند. نویسندهان
بنویسنده و قضاویت کنندگان قضاویت کنند که
تاریخ میدان مستمر نبرد انسان در برابر انسان -
در هر عصری و نسلی و در هر نقطه‌ای - هر کجا
که انسان زندگی می‌کند - خدا و شیطان در دو
چهره عشق و نفرت متجلی می‌شود.

اولی: / روایت می‌کند/ شما همان مردگان
پوسیده‌ای را می‌مانید که در این وسعت سوخته
در پی نیم جرعه‌ای روح می‌گردید - سپاه خدا به
پیش می‌رود و من به احترام هجده هزار نامه‌ای

ولگرد - متزل به منزل غرق در سرای‌های سیال
و نفس بر چونان نخلستانی خاموش و متجرک
سایه‌به‌سایه در تعقیب من اید.

حرو: تو سایه‌به‌سایه در تعقیب سپاه خدایی و ما
سایه‌به‌سایه در پی تردید و تشکیک توایم
حرو: در وادی اسیاع راه را بر امام بستم - امام
پیش آمد - خجسته و رئوف که اسبان بی‌قراری
می‌کردد - شیشه ناله می‌کشیدند و سم ضربه
می‌کویندند.

امواج ریگهای داغ از یک سوی صحراء
حرکت در آمدند - بر قابرق شمشیرها - گردن‌های
فرازمند و گیسوی سیاه اسبان. خشم و مکر سپاه
من.

اولی: / روایت می‌کند/ شما آیا به یاوری با ما
آمدید - یا به جنگ ما؟!

حرو: به جنگ با شما

اولی: / روایت می‌کند/ شما همان مردگان
پوسیده‌ای را می‌مانید که در این وسعت سوخته
در پی نیم جرعه‌ای روح می‌گردید - سپاه خدا به
پیش می‌رود و من به احترام هجده هزار نامه‌ای

میدان نابرابر نبینوا چون کوهی بود که از هیمنه هیچ بادی نمی‌لرزید - در هنگام ریش مرگبار باران تیر فریاد برآورد - مردم ناجیب - بی وزن - و بی مقدار کوفه - دریای بی منتهای از لی متلاطم است و ساحل خجسته عدم، آرام و فرجبخش - من در خویش روشن شدم - مردم فرومایه کوفه - نخواهید که شمشیر میان ما و شما حکم کند - ما همه برادریم - همه بر یک دین و آیین و ما همه بر یک جماعت متعدد، مطیعیم - از خاندان بی‌پروای بزید - از این مردک هرزه‌گرد

سفاک و فاسد پیرهیزید و بترسید - روزی فرا خواهد رسید که به بهانه‌های واهم و موهوم - سرخ بر چشممان شمامی دوانند - دستها و پاهای شما را بی‌علت می‌برند - و اعضایتان را قطعه قطعه و هر قطعه اش را بر شاخه‌های نخل می‌آورند.

/ ..... موسیقی /

حر ۲: تو نظارت می‌کند - ای انسان من و تو نظارت می‌کند - ای انسان حر ۱: و - من - انسان ماهی بر خاک افتاده‌ای را می‌مانم که تنها بر ساحل عدم، بار می‌باشم و با پسوند بزیدی عاقبت می‌چرخم و قابل می‌شوم - اینک تو را من در کم می‌کنم

حر ۲: اینک تو را من احساس می‌کنم - مردم حر ۱: اینک من از چیزی در تو آگاه می‌شوم. حر ۲: اینک من طغیانی را در تو - در من - آزو می‌کنم

حر ۱: بگویید چه کنم من فاتحان من - حر - شرمنده روی اویم که در آن ریگباران خالی و خموش - عطش سپاه شنشه مرا فرو نشاند. اولی: پس اینگونه است که آدمی در جمال، حقیقت کدام است و باطل چیست، سرگردان است.

دوی: می‌نویسم که ما مخبریم بودن را انتخاب کنیم سومی: و در این هنگام قضاوت می‌کنم که بودن بدترین و زشت‌ترین کفارهای است که خداوند خدا بر شیطان بخشید حر حر ۲: من در فتح عاشورا گذشته مردم را ... حر ۱: مرده گذشتهام را ...

حر ۲: مردم را همچون مردگان کهنه به همراه تبع و توغ و سپر و تیر یکجا به کف باکفایت خاک سپردم و نام و نسبم را با پیشانی بند خونین - که حسین با دستان مقدس و مبارک خود - عزت و جلالم بخشید به افلک می‌برم.

حر ۱: پس در این لحظه طلاقی فرب و راستی، شهادت می‌طلبم که من به اذن و اراده حکیمانه تو به جامه وجود درآدم. این بزرگان عالی قادر تاریخ برای قضاوت و شهادت تردیدهای تو حضور باقیه‌اند. و حقیقت حقیقت را هر آنچه که در آن شهر خونین گذشت به تماشای چشمانت می‌گذارند در این سفینه نجات.

اولی: پاسخ به تاریخ ما من است حر - گواهی می‌دهم من - به نام نامی نبینوا به هنگامی که امام قدره قدره خون گرم رگانش را بر روی سینه و سیع سپهر ریخت و از آن پس جهان رنگ خون گرفت. دومی: و حقایق آنچه در آن ظهر گرم بیدادگر به درنگی گذشت - برای همه عصرها و همه نسلها خواهم نوشت.

سومی: و قضاوت زمان می‌ماند برای من که دنیا به تجلی انسان محتاج است حر.

اولی: و - مرا که گواهی دهنده‌ام - به آنی به خود می‌خوانیدم و من بی‌هیچ چون و چندی ظهور می‌کنم.

حر ۱: گواهی دهنده‌گان - قضاوت زمان - مرا از زندان جهم رها کنید و به خدایم برسانید - من قدرت شگرف انسانم - لنگر استوار زمین - دست توانمند تقدیر، مرا از این حلقات تودرتو و در همگره خورده زنجیرهای سرد و سنگین که بر دست و پایم بسته‌اند - رها کنید - من حر - پسر ریاحی - افسری از افسران بی‌فخر و منفور سپاه شیطان - عقرهای بروی نقطه صفر حر ۲: در این واحه هیچ و ریگ - خدا بر نیازهای

حر ۲: رخت اسارت را بکن
چرخی بزن - چرخی بزن
در این مصاف تن به تن
رخت اسارت را بکن

حر ۱: پیش رفتم - سلام گفتم - من همان که شما را تا این واحه بی‌آب و ابر از بی خویش کشاندم - اکنون آمدماد عاجزانه این جان بی‌مقدار را غذیه شما کنم - قول؟!
/ ..... موسیقی /

اولی: گواهی می‌دهم که تو را چنان تیر باران کردن که آبکش شدی - آن گاه سرت را از قفا قطع و به پیش پای امام پرتاپ کردن - گواهی می‌دهم که شمر پسر ذی‌الجوشن چون ماده‌سگی حریص، خود را به درون گودی افکند - در یک آمد و رفت تیغ سر از قنای حسین برد و برد و من فریاد کرد - تو پسر همان پدری هستی که بر پاشنه‌هایش می‌شاید - توحیوانی بیش نیستی.

دومی: می‌نویسم من - اسبان رمیده بی‌سوار سومی: باران بی‌امان تیر اولی: نیروی نابرابر دومی: شمشیر - بی‌آبی - خون حر ۲: مردم را از آن توتست حر ۱: این چرخ در فرمان توست حر ۲: حکم تو و فرمان تو حر ۱: دور تو و میدان تو

دومی: فرود عمود آهین - لهیب سرکش آتش در خیمه و خیام امام - ضربات شمشیرها که زره‌ها را می‌شکافد و سرها را دوپاره می‌کند - فرود نیزه‌ها - بی‌دریبی بر سوی فقرات حر ۱: وقت است تا عاشق شوی حر ۲: چون صبحدم صادق شوی حر ۱: در گیر و دار نیزه‌ها حر ۲: دبدار رایق شوی

اولی: گواهی می‌دهم من، در آن غوغای خشم و وحشت گروهی مردم گذاطبع، و فرومایه تا مرز آزمون نبینوا پیش‌آمدند و پس به خاطر جان و اموال خویش به درون خانه‌های خود خزیندند و جمعی مردم حیله‌باز و کذاب بر تلهای ریگ به دروغ و ریا اشک ماتم ریختند و چون موجودی بی‌جهره آرام و خفی زوجه کشیدند حر ۲: از خود در آتنهایا
حر ۱: برگرد سوی مایا
حر ۲: در خود و سو گیر و سپس حر ۱: باهیتی زیایا.
این دو نیمة آدمی - نیمی بر خاک می‌رود و نیمی بر افلاک

گفتمش آقا - من مأمور نبود با شما نیستم - من اگرچه کوفی ام اما اگر حقیقت را بخواهید - من بی‌نایم کما با شما بجنگم، ملتمنانه گفتم - من نگرانم که پس از این لعن و نفرین مردم را به جانم بخرم. بنا بر این اجازه بفرمایید من هم اینک پیکی به کوفه بفرستم و در نامه‌ام قید کنم که من حریف شما نمی‌شوم - آقا فرمودند - بگزار ما در نبینوا و غاصریه و یا در شفیه فرود آیین - گفتم - معدورم اقا معدورم - در این گفت و واکفت من در پی سپاه خدا بودم که ابلاغ فرماندهی قبیله تمیم و هماندان به دستم رسید - سیحان الله - که ناگهان صدای استغاثه او را از زبان بادهای منده شنیدم

/ ..... موسیقی /